

Nejvýznamnější válečné události čtvrtého čtvrtletí roku 1916.

4. 10.

Německá ponorka U-35 pod velením kapitána Lothara von Arnauld de la Perière potopila torpédem jihovýchodně od Sardinie francouzskou transportní loď Gallia s 2 000 francouzských a srbských vojáků na palubě. Celkové ztráty na životech, včetně posádky, dosáhly počtu 2 350 osob. Šlo o druhou nejhorší námořní katastrofu v době 1. sv. války. S výtlakem 15 000 BRT to byla zároveň jedna z největších lodí potopených ponorkou.

Lothar von Arnauld de la Perière sloužil u námořnictva od roku 1903. V listopadu 1915 mu bylo svěřeno velení ponorky U-35. Během 14 plaveb s touto ponorkou potopil 189 obchodních lodí a dva dělové čluny s celkovým výtlakem 446 708 BRT (loď plující na hladině vytlačuje takové množství vody, jehož hmotnost odpovídá přibližně hmotnosti lodě – Archimédův zákon v praxi. Výtlak tak lze použít jako měřítko velikosti lodí a uvádí se v BRT – brutto registrovaných tunách). Jeho největším úspěchem bylo právě potopení zmíněné lodi Gallia. V květnu 1918 byl Perière převelen na novou ponorku U-139, s níž potopil ještě dalších pět lodí s tonáží 7 008 BRT. Tím se stal nejúspěšnějším kapitánem ponorky v 1. světové válce. Z uvedeného je patrné, jak nebezpečnou, a při napadání civilních plavidel i záludnou, zbraní ponorky byly.

Téhož dne potopila U-47 východně od Malty ještě větší loď – britský transportní parník Franconia. Loď se naštěstí vracela prázdná z Alexandrie do Marseille, takže ztráty na životech při jejím potopení byly malé. S 18 510 BRT ovšem patřila do první desítky největších potopených lodí.

6. 10.

Na žádost generálního sekretáře Čs. zahraničního výboru E. Beneše byl pro zajaté Čechy ve Francii zaveden příznivější režim. Dostávali lepší stravu nebo vyšší odměny za práci. K internaci zajatých Čechů a Slováků v jednom táboře však nedošlo. Většinou se jednalo o zajatce ze srbské fronty, dopravené do Francie přes Korfu.

9. 10.

Německá ponorka U-53 potopila u amerických břehů devět britských obchodních lodí v intencích slibu velkoadmirála Henninga von Holtzendorff, že ochromí zásobování Velké Británie do té míry, že do půl roku Angličané kapitulují.

Bývalý ministerský předseda Řecka Eleftherios Venizelos vyhlásil v Soluni vzdorovládu králi Konstantinovi. Vláda odevzdala většinu řeckých vojenských lodí Spojencům a po svém uznání Anglií a Francií vstoupilo Řecko po jejich boku do války, když 25. října vyhlásilo válku Bulharsku.

Začala osmá – a poslední – bitva na Sommě. Bitvy zde probíhaly od 24. června až do 25. listopadu. V tomto střetnutí byly poprvé britskou armádou použity tanky. Z Anglie do Francie byly kvůli utajení přepravovány a deklarovány jako nádrže na vodu – „water tank“. Kamufláž byla dokonalá a překvapení Němců z nové zbraně hraničilo s děsem – ovšem jen do doby, než odhalili jejich slabiny. Název „tank“ se pro tuto zbraň vžil a přetrval do současnosti.

24. 10.

Francouzi dobyli zpět pevnost Douaumont u Verdunu.

2. 11.

Německé jednotky vyklidily pevnost Vaux.

5. 11.

Německo a Rakousko-Uhersko vyhlásilo samostatné Polské království. Suverenitu měli Poláci získat až po válce, do té doby měli bojovat po boku Ústředních mocností proti Rusku.

19. 11.

Čeští poslanci, spojení v tzv. Český svaz, vydávají první loajální prohlášení, ve kterém vyslovují podporu Habsburkům a trůnu. Emigrace začíná ztrácet vliv na domácí dění. Domácí politici se svým vystoupením odklonili od záměrů emigrace. Hlavním úkolem pro emigraci tak zůstává

vytvoření plánované armády, která bude bojovat na straně Dohody.

21. 11.

Ve věku 86 let zemřel císař František Josef I. po dlouhých 68 letech vlády. Novým a posledním rakouským císařem (nekorunovaným), posledním králem uherským (korunován 30. 12. 1916 v Budapešti) a posledním králem českým (nekorunován) se stal Karel I., syn Oty, bratra arcivévody Ferdinanda, zastřeleného v Sarajevu, jehož děti však ztratily na trůn nárok pro nerovný sňatek s hraběnkou Chotkovou.

26. 11.

Řecko vyhlásilo válku Německu.

28. 11.

Skončila série bitev na řece Sommě, které probíhaly východně od Amiens od 1. července, pokud nepočítáme sedmidenní dělostřeleckou přípravu, kdy bylo na německé pozice vypáleno 1,5 milionu granátů. Jednalo se o jednu z nejkrvavějších operací 1. světové války britských a francouzských vojsk s cílem prolomit linii důkladně vybudované německé obrany a vniknout do týlu německých armád v Noyonském výběžku. Za těchto pět měsíců nedosáhla dohodová vojska žádných výrazných strategických úspěchů (fronta o šíři 20 km se posunula o 10 km). To však bylo vykoupeno smrtí 650 000 spojeneckých vojáků. Britské divize 420 000, francouzské divize 230 000. Zničeno nebo pro poruchu ztraceno bylo 100 tanků a 782 letadel. Na německé straně se udávají ztráty ve výši 560 000 mužů.

1. 12.

V Řecku vypukla občanská válka mezi přívrženci krále a ministerského předsedy.

7. 12.

Německá a bulharská vojska dobyla rumunské hlavní město Bukurešť a vojska Ústředních mocností obsadila většinu rumunského území.

12. 12.

Ústřední mocnosti navrhuje mírová jednání. Zjevně se však jedná o politický tah, kdy předpokládají neshody při jednáních ze strany dohodových mocností, a tím možnost deklarovat, že vina na pokračování války je na zemích Dohody.

15. 12.

Německé Nejvyšší velení ukončilo neúspěšnou ofenzivu u Verdunu, kde zanechali 338 000 mrtvých. Francouzské ztráty se udávají ve výši cca 360 000 padlých vojáků.

20. 12.

Prezident Woodrow Wilson zaslal všem válčícím státům nótu s výzvou, aby deklarovaly své válečné cíle a představy o poválečném uspořádání světa. Impulzem byla výše zmíněná nabídka Ústředních mocností zahájit mírová jednání.

27. 12.

Edvard Beneš žádá francouzské ministerstvo zahraničí, aby do svých cílů zařadilo osvobození Československa.

30. 12.

Spojenci německou nabídku k mírovým jednáním odmítli z důvodů nepřijatelných územních požadavků (Němci si v podstatě chtěli nechat téměř všechna do těchto dní dobytá území) a poválečného uspořádání v Evropě a poprvé se začali zabývat formulováním vlastních válečných cílů.

Petr Říha, foto autor

{phocagallery view=category|categoryid=141|limitstart=0|limitcount=0}